

ПРОБЛЕМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО, ПЛАСТИКОВОГО ТА УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА

УДК 741.02-042.65]:7.05

*Бражнік Олена Владиславівна,
доцент кафедри графічного дизайну і реклами
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв,
заслужений художник України
dimbor@voliacable.com*

САМОСТІЙНА РОБОТА З АКАДЕМІЧНОГО КУРСУ «РИСУНОК» ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИЗАЙНЕРА

Мета роботи – розгляд самостійної роботи з академічного курсу «Рисунок» як засобу впливу на професійні якості майбутнього дизайнера, становлення його творчої особистості. *Методологія* дослідження полягає в застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, базується на критеріях об'єктивності та суб'єктивного досвіду, спирається на сукупність праць вітчизняних та зарубіжних фахівців. Зазначений методологічний підхід дозволяє проаналізувати корисну властивість прийомів та способів застосування конструктивно-аналітичного рисунку та рисунку за уявою, стилізації і інтерпретації в якості самостійної роботи задля набуття навичок креативного, асоціативного мислення та розвитку творчого потенціалу дизайнера. *Наукова новизна* роботи полягає в узагальненні значення системної, індивідуальної, самостійної роботи студентів в засвоєнні академічного курсу «Рисунок», акцентуванні програмних завдань в підготовці фахівців дизайну, що передбачають закладання основ розуміння понять «формалізація» та «стилізація природи», адже володіння художніми засобами та здатність креативного, концептуального мислення є важливою складовою професійної підготовки дизайнерів. *Висновки.* Майбутнє нагально потребує приділяти особливу увагу до особистості, переглядати, а при потребі, і змінювати існуючу теорію навчання, вона повинна бути націлена на формування активної, відповідальної, сильної творчої особистості, здатної до саморозвитку та самореалізації. Завдяки актуальності ролі творчої самостійної роботи студентів, проблеми засвоєння академічного курсу «Рисунок» входить до числа найважливіших у вивченні мистецьких дисциплін.

Ключові слова: *рисунок, дизайн, художні засоби, самостійна робота, академічна дисципліна, творчий потенціал, методика, системний, індивідуальний.*

Бражнік Елена Владиславовна, доцент кафедры графического дизайна и рекламы Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств, заслуженный художник Украины

Самостоятельная работа по академическому курсу «Рисунок» как профессиональная составляющая творческого потенциала дизайнера

Цель работы. Рассматривается влияние художественного образования и, в частности, его составляющей части – самостоятельной работы в академическом курсе «Рисунок» на профессиональные качества будущего дизайнера, становление его творческой личности. *Методология* исследования заключается в применении общенаучных и специальных методов научного познания, базируется на критериях объективности и субъективного опыта, опи-

рається на совокупность трудов отечественных и зарубежных специалистов. Отмеченный методологический подход позволяет проанализировать полезное свойство приемов и способов применения конструктивно-аналитического рисунка и рисунка по воображению, стилизации и интерпретации в качестве самостоятельной работы ради приобретения навыков креативного, ассоциативного мышления и развития творческого потенциала дизайнера. **Научная новизна** работы заключается в расширении представлений о значении системной, индивидуальной, самостоятельной работы студентов в освоении академического курса «Рисунок», акцентирование программных задач в подготовке специалистов дизайна и усвоения понятий «формализация», «стилизация природы», так как владение художественными средствами и способность креативного, концептуального мышления является важной составляющей профессиональной подготовки дизайнеров. **Выводы.** Будущее настоятельно требует уделять особое внимание к личности, пересматривать, а, при необходимости, и менять существующую теорию обучения, которая должна быть нацелена на формирование активной, ответственной, сильной, творческой личности, способной к саморазвитию и самореализации. Благодаря актуальности роли творческой самостоятельной работы студентов, проблемы усвоения академического курса «Рисунок» входят в число важнейших в изучении художественных дисциплин.

Ключевые слова: рисунок, дизайн, методы, самостоятельная работа, академическая дисциплина, творческий потенциал, методика, системный, индивидуальный.

Brazhnik Olena, associate professor, associate professor of department of graphic design and advertisement of the National academy of leading shots of culture and arts, deserved artist of Ukraine

Independent work on an academic course "Picture" as professional constituent of creative potential of designer

Aim of work. Influence of artistic education is examined and, in particular, her component part - independent work from an academic course "Picture" on the professional internalss of future designer, becoming of him creative personality. **Research methodology** consists in application of scientific and special methods of scientific cognition, is based on the criteria of objectivity and subjective experience, leans against totality of labours of home and foreign specialists. The marked methodological approach allows to analyse useful property of receptions and methods of application structurally-analytical to рисунку and рисунку after imagination, стилізації and interpretations as independent work for the sake of acquisition of skills of the креативного, associative thinking and development of creative potential of designer. **The scientific novelty** of work consists in expansion of ideas about the value of system, individual, independent work of students in mastering of academic course "Picture ", accenting of programmatic tasks in preparation of design specialists that envisage gobbing of bases of understanding of concepts "formalization" and "стилізація of nature", in fact possessing artistic facilities and ability of the креативного, conceptual thinking is the important constituent of professional preparation of designers. **Conclusions.** **The future urgently** needs spare the special attention to creative personality, to look over, and at a necessity, and to change the existent theory of studies, that must be aimed at forming of active, responsible, strong personality apt at саморозвитку and self-realization. Actuality of problem of mastering of academic course "Picture " due to system independent work of students is included in the number of major in a study artistic disciplines.

Keywords: picture, design, artistic facilities, independent work, academic discipline, creative potential, methodology, is the system, individual.

Актуальністю теми дослідження є стимулююча роль самостійної роботи в розкритті творчого потенціалу майбутнього дизайнера на основі теоретичного і практичного засвоєння навичок «швидкого» рисунку, конструктивно-структурного рисунку, рисунку за уявою, стилізованих зображень природи, розвитку аналітично-конструктивного концептуального мислення.

Аналіз досліджень і публікацій. Найбільш цікаві дослідження самовдосконалення художника за допомогою системної самостійної роботи задля розвитку творчих здібностей та професійного становлення творчої людини належать О. Родену [9], П. Чистякову [12], В. Кандинському [4], О. Богомазову [2], Е. Неізнаному [7], Ю. Піменову [8], М. Лі [6] та ін. Аналіз сучасних досліджень підтверджує вплив аналітично-конструктивного мислення в засвоєнні академічного курсу «Рисунок», на професійні якості художника та становлення його творчої особистості. Микола Лі в своєму підручнику «Основи учебного академического рисунка» наполягає на ретельному вивченні побудови простих геометричних тіл та перенесення закономірностей їх побудови на складні форми. Ним, на основі досліджень багатьох попередників, розроблений власний геометричний метод зображення натурних форм, що стимулює сприйняття та відтворення складної форми. [6, 5].

Навички рисування за уявою і регулярне виконання начерків розвиває спостережливість та розвиток зорової пам'яті. О. Авсинян вважає, що при запам'ятовуванні важливо осмислити матеріал, зв'язати його з наявними знаннями. [1, 30].

Важливим аспектом втілення авторської ідеї є пошук засобів, що сприяють створенню дієвого образу. У своєму посібнику Віталій Устін наголошує на суперечливо-двоїстому характері образу в художній формі та єдності його складових: об'єктивного і суб'єктивного, загального і одиничного, раціонального і емоційного і, нарешті, змістовного і формального. [11, 163]. Зазвичай, вважає О. Голубева, в роботі над формою стилізацію і трансформацію застосовують одночасно. Один прийом доповнює інший і розвиває основну пластичну тему (ідею). [3, 10]. Подальше дослідження еволюції реалістичного зображення є тією частиною загальної проблеми мистецької освіти, що потребує подальшої систематизації та вивчення, бо створює передумови для творчого пошуку, розвитку креативного, концептуального мислення.

Мета дослідження – розгляд самостійної роботи з академічного курсу «Рисунок» як засобу впливу на професійні якості майбутнього дизайнера, становлення його творчої особистості.

Виклад основного матеріалу. Сучасний дизайнер – освічена людина. Згідно спеціалізації існує великий перелік дисциплін, пов'язаних з обраною професією. Але дизайнер – це насамперед художник, що вільно володіє навичками професійної майстерності. Засвоєння та досконале володіння різними технічними прийомами і засобами рисування, аналіз і розуміння конструктивно-структурних принципів зображення, вміле використання пропорційних та динамічних особливостей зображуваних об'єктів задля досягнення найбільш дієвого образу – це ті елементи образотворчого мистецтва, що є спільними складовими професійного художника і дизайнера. Сьогодні, коли дизайн став глобальним феноменом, що охоплює всі сфери суспільного життя, а дизайнери постали перед величезним вибором художніх засобів та стилістичних атрибутів, важливо не загубитись та зробити правильний вибір на користь дійсно художнього рішення дизайнерського проекту. Навички рисування сприяють

відчуттю та розумінню гармонійної цілісності справжнього художнього твору, а будь-які дилетантські потуги, навіть заховані під яскравими обгортками сучасних модних прийомів та матеріалів, завжди сприйматимуть як дисгармонійне, незбалансоване середовище. Зрозуміло, що кожен вид мистецтва кардинально відрізняється від іншого. Будівельні матеріали твору, що його складають, різні в кожному окремому випадку. Наприклад, живописне полотно важко порівнювати з архітектурним об'єктом, а вирізьблену з дерева чи з каменю скульптуру з вишуканою вечірньою сукнею. Незважаючи на такі зовнішні розбіжності, є базові спільні елементи, що дозволяють в кожному окремому випадку визначити мистецьку цінність твору. Матеріальні складові, за допомогою яких створюється певний вид мистецтва, можна вважати вторинними елементами, бо є художні чинники, від яких залежить, чи відбудеться взагалі твір мистецтва. Без повного розуміння ролі і властивостей основних, першочергових художніх елементів, спільних для будь-якої сфери візуального мистецтва, можна створити лише хаотичне, розрізнене, незбалансоване, еkleктичне і негармонійне середовище. Новітні технології, різноманітні комп'ютерні програми також не здатні замінити вміння користуватись у своїй роботі основними виражальними засобами, бо вони є такими собі інструментами, на кшталт пензля або олівця. Тільки завдяки опануванню академічним рисунком і живописом можливий розвиток і становлення дійсно фахового дизайнера, що здатен в розробці своєї оригінальної ідеї від ескізу до оригіналу не припускати елементарних помилок, що зводять нанівець втілення цікавих авторських ідей. Важливою особливістю опанування рисунка у дизайнерів є передусім поглиблене вивчення конструкції об'ємів зображення та налаштування їх на аналітично-конструктивний спосіб мислення.

Безперечно, самостійні завдання повинні відповідати вимогам основної програми. Але, перед тим, як починати навчальний процес, потрібно виявити рівень знань студентів та ступінь їхньої мистецької підготовки на даний момент. Не виключено, знайдуться такі, що неповною мірою оволоділи правилами, методами та прийомами академічного рисунка. У цьому випадку потрібно підібрати для кожного саме таке завдання, що допоможе спрямувати індивідуальну художню схильність та сприятиме її розвитку. Поступове ускладнення завдань для самостійної роботи можливе тільки за умови засвоєння попереднього матеріалу.

Навіть фундаментально підготовлених студентів потрібно повсякчас налаштовувати на конструктивне сприйняття форми з урахуванням її будови, тобто не допускати примітивного поверхневого змальовування, аналітично мислити. Тільки за допомогою систематичних вправ виробляється гострота бачення, яка є основою усвідомленого рисунка та художньо-конструктивного мислення. Індивідуальні завдання повинні допомогти заповнити прогалини в мистецькій освіті та навчитись використовувати на практиці отримані теоретичні знання. Саме індивідуальні завдання заохочують до постійного пошуку, зосереджують на послідовному вирішенні поставлених завдань та допомагають вчасно побачити, зрозуміти і виправити власні помилки. Самостійна робота ви-

робляє звичку постійно працювати, вдосконалюючись у ремеслі та сприяє розвитку креативного мислення, творчого світосприйняття, отриманню задоволення від позитивних результатів.

Механічне змальовування, копіювання, перелік другорядних деталей, що спотворюють загальну форму, – це найчастіші недоліки, що заважають цілісному враженню в роботах початківців. Здатність миттєвої оцінки пропорцій, влучне підкреслення основних деталей, відчуття об'єму, визначення та правильне зображення конкретного ракурсу – усі ці корисні навички допоможе розвинути самостійне виконання так званих «швидких» рисунків або начерків. Начерками потрібно займатися не час від часу, а постійно, поступово змінюючи об'єкт зображення й ускладнюючи завдання. Здатність вправно робити начерки, стає в нагоді при виконанні академічних завдань. Реакція на свої помилки стає швидкою і вчасною, більш успішними стають засвоєння фахових практичних навичок, базових професійних прийомів та способів виконання творчої роботи. Психологічно іноді важко примусити себе робити завдання вчасно без відкладання на останній день, коли не вистачає часу на продуману, ретельно виконану роботу. Така, поспіхом зроблена робота не несе в собі ніякої користі, а навпаки, привчає до поверхневого засвоєння матеріалу. Тільки систематичне виконання самостійної роботи під керівництвом викладача, дає змогу доповнити та закріпити позитивний результат практичної роботи в аудиторії та рухатись далі.

Начерками потрібно займатися не час від часу, а постійно, поступово змінюючи об'єкт зображення й ускладнюючи завдання. Знаходження характерних пропорцій, підкреслення основних деталей, відчуття об'єму, конкретний ракурс – усе це сповна стосується і зарисовок людини. Виконання начерків фігури людини передбачає зосередженість, уважне вивчення натури, характерні особливості її пропорцій, силуету та руху загальної форми, і лише потім, намагаючись побачити головне, за короткий проміжок часу, передати основну характеристику зображуваної натури. Потрібно слідкувати за часом, що витрачається на начерк. Занадто довге рисування (понад 15-20 хв.) не дає можливості працювати розкуто і легко, рисунок стає перевантаженим, втрачається головне, зайві дрібні деталі починають заважати цілісному враженню, та й не вони передають основну характерну сутність зображуваного об'єкта. Характерна особливість швидкого рисунку – обмеження в часі, стає тим поштовхом, що змушує робити цілісне зображення мінімальними засобами. Найважче – це легкість виконання. «Жива», невимушена лінія вдалого начерку – ось найцінніший здобуток величезної праці з опанування швидким рисунком. Теоретичні знання обов'язково повинні бути підкріплені практичною роботою: необхідно робити спеціальні вправи, конструктивні схеми побудови зображення з натури і з уяви в різних ракурсах.

Так званий метод «обрубки» дозволяє чітко зрозуміти та проаналізувати конструктивну основу будь-якого за складністю зображуваного об'єкта. Максимальне спрощення, узагальнення та схематизація зображення сприяють отриманню основних законів перспективи, навичкам правильного зображення тримірних форм. Розуміння логіки конструктивної побудови, а також уміння

уявити на живій формі грані, дозволяють зробити грамотний конструктивно-аналітичний рисунок, що може стати основою рисунка по пам'яті.

Рисунок з уяви можна почати з того, щоб по пам'яті зобразити щось знайоме, опрацьоване, раніше вже нарисоване. Якщо, наприклад, начерки виконувалися в зоопарку, потрібно від самого початку ставити завдання більш детального ознайомлення з особливостями якоїсь однієї тварини. Зорова пам'ять спрацює в потрібний момент і допоможе відтворити певний образ. Наполегливі вправи при зміні ракурсів тварин у зображеннях по пам'яті дозволять правильно відчувати динаміку їхнього руху, виявити характерні ознаки конкретної тварини та виконати впевнені начерки з уяви. Рисування з уяви є дуже важливою справою, а також перевіркою набутих знань. Уміння запам'ятати характерні особливості природи, швидко і лаконічно графічними методами передати конструктивну сутність зображуваних об'єктів у різних ракурсах – корисно впливають на розвиток зорової пам'яті та логіку уяви. Виконуючи рисунки без природи, потрібно максимально відобразити сутність моделі, загальні закономірності її будови, простежити конструктивний зв'язок частин і цілого, а також активно підключати аналітичне мислення та розвивати здатність виявляти й виправляти помилки в процесі рисування.

Рисунок фігури людини з уяви передбачає зв'язок із натурною моделлю, але це зовсім не механічний повтор вже виконаного рисунка. Чергування рисунків з природи та по пам'яті сприяє розвитку уяви, що є корисним для майбутньої творчої діяльності дизайнера та стимулює розвиток творчого підходу до створення художнього образу за допомогою начерку та ескізу. Практичний досвід виконання ескізу та начерку лаконічними засобами, що відповідають суті зображуваної форми, стає корисним у створенні як досконалого малюнка, так і вдалого дизайн-проекту.

Завдяки наполегливому виконанню самостійних робіт відбувається вивчення та вдосконалення різноманітних графічних прийомів та технік. Стають нормою та закріплюються практичні навички поетапного ведення академічного завдання. Одну з основних задач у вихованні спостережливості, «постановці ока» та розумінні конструктивної логіки побудови зображення за уявою виконує повсякденна робота в особистих ескізних блокнотах, художніх зошитах, шляхових щоденниках. Звичка до такої форми візуалізації думок, фіксування цікавих ідей та життєвих моментів допоможуть відшліфувати художні технічні навички та сприятимуть розвитку творчої фантазії.

Досить важко відтворити рухому модель, не маючи певного досвіду в начерках. Тому щоденні, чисельні швидкі рисунки покращують навички малювання, сприяють розвитку зорового сприйняття рухомих об'єктів, тренують окомір, допомагають точно і лаконічно зображувати найістотніші компоненти природи. Ця цілеспрямована, систематична робота також сприяє розвитку навичок швидко і точно виявляти пропорційні, конструктивно-структурні та динамічні закономірності зображуваного об'єкта. Конкретним завданням начерку рухомих об'єктів є розвиток навичок швидкого рисування: відбір найсуттєвішого, виключення другорядних деталей, цілісне сприйняття природи та вдоско-

налення уміння миттєво оцінювати пропорції і характер основного руху загальної форми. «Умейте отобразить нужное, отбросить лишнее, вложите свои чувства и душу – вот и всё!» [5, 6].

Системна робота над начерками передбачає повсякчасну готовність до рисування. Цікавий об'єкт для зображення може з'явитись будь-де та будь-коли, тому ескізні блокноти, художні зошити та шляхові щоденники це обов'язковий супутник художника. За рекомендацією В. Сковронського, для етюдів можна зробити склейку. Блок паперу однакового формату склеюється по торцю клеєм ПВА. [10, 99]. Творчі зошити допомагають відшліфувати художні навички, сприяють розвитку уяви та сприяють накопиченню цікавих ідей.

Техніка і матеріал для начерків, зазвичай зумовлені специфікою виконання конкретного завдання. Зазвичай використовуються лінія, штрих або пляма, також можливо застосовувати комбінацію цих графічних засобів. Лінія може бути просто тонкою чи просто «жирною» або комбінованою. Завдяки зміні товщини лінії підкреслюють вузлові, ближчі частини зображуваного об'єкта.

Замальовки інтер'єру та екстер'єру сприяють розвитку об'ємно-просторового сприйняття зображуваного об'єкту та вдосконаленню практичного застосування законів лінійної перспективи. Чітке визначення точки зору (лінії горизонту) допомагає правильно відтворити будь-який архітектурний об'єкт. По суті це завдання мало чим відрізняється від рисування простих геометричних форм. Виконуючи перспективну побудову зображення інтер'єру, важливо дотримуватися пропорційних відношень частин та цілого стосовно його наповнення (стелі, меблі та ін.). Також важливим є сприйняття групи людей в інтер'єрі як єдиного цілого, композиційної плями, в межах якої визначаються розмір кожної з фігур з урахуванням плановості розташування.

Засвоєння курсу рисунка не може бути суто теоретичним. Розкриття закономірностей конструктивної побудови голови людини, детальне пояснення особливостей анатомічної будови, наведення схем, перегляд репродукцій – є важливим елементом художньої освіти. Але, коли починається практична робота над рисунком, виявляється, що багатьом не вдається застосувати одержані теоретичні знання на практиці. Дуже важливо навчитись вчасно відпрацьовувати всі елементи академічного завдання та отримувати задоволення не тільки від остаточного результату, а й від кожної його складової. Самостійне виконання серії портретів у різній графічній техніці сприяє закріпленню як теоретичної складової, так і практичних навичок поетапного ведення академічного рисунка.

На першому етапі ведеться композиційний пошук. Потрібно визначитися з форматом, розміром і місцем розташування портрета. Зазвичай обирається зважений розмір портрета відносно до аркуша паперу. Зображення повинно бути не дуже великим, але й не малим. Розташування профільного або кутового ракурсу передбачає залишати більше простору перед обличчям. Далі треба максимально точно визначити пропорції обличчя, його характерні риси. В подальшому потрібно сконцентрувати свої зусилля на максимально достовірному виявленню об'єму та форми голови. Якщо при виконанні академічного рисунка потрібно прорисувати всі етапи побудови голови, то при виконанні самостійної

роботи необхідно, не малюючи, врахувати засвоєну раніше конструктивно-анатомічну схему побудови по пам'яті. Рисування портрета моделі з натури передбачає труднощі в зв'язку з тим, що, на відміну від гіпсового зліпка, жива натура має забарвлене обличчя, очі, волосся. Все це відволікає на несуттєві дрібниці та заважає виявленню загальної форми. Зручним помічником у визначенні правильних кутів нахилу голови та її окремих деталей є звичайний олівець. Тримаючи його вертикально або горизонтально та проектуючи стосовно натури, можна легко визначити потрібні кути нахилу, своєчасно знайти похибку та зробити потрібне виправлення. Також олівець використовують для вимірювання пропорцій. Наприклад, вимірюючи пропорції голови, за модуль можна обрати ніс, що зазвичай має вміщуватися чотири рази в загальному вертикальному розмірі голови. На етапі тонового рішення потрібно виключити повтори однакових контрастів, або взагалі їхню відсутність, так званий «сірий» або «в'ялий» рисунок. На завершальному етапі важливо виявити найбільш значущий, формоутворюючий контраст і, не порушуючи тонової градації, зробити тонове підпорядкування задля утворення цілісності зображення.

Насправді, чітке наслідування натури неможливе, бо кожен, бажає він цього чи ні, відтворює в своїй роботі щось особисте. З часом робота художника все більше перетворюється на пошук образу, не затисненого рамками примітивної схожості. Логічним наслідком трансформації стає пошук творчої складової зображення, того, як воно набуває найбільшої характерності, неповторності, нештампованості і в деталях, і в цілому. Акцентування асиметрії, гармонійне співвідношення частин і цілого, естетична довершеність моделювання, оригінальний композиційний пошук – ці складові можна розглядати як засіб для відтворення і розкриття художнього образу. Виконання ескізів декоративно-площинної стилізації тематичного натюрморту, як самостійної роботи з рисунку, стає логічним переходом від реалістичного рисунку до творчої переробки зображення, що хоча і передбачає зв'язок з натурною моделлю, але це зовсім не механічний повтор вже виконаної академічної роботи. Поштовхом до творчої ідеї стає тематичний натюрморт але, в предметах, що його складають можуть кардинально змінюватись пропорції, розташування та й взагалі їх перелік може не відповідати натурній постановці. Симетричність предметів за потребою перетворюється на асиметричність, вони можуть нахилитися, перегортатися, змінювати ракурси, перестають діяти правила лінійної перспективи, але зберігається та загострюється основна сутність зображуваної форми, її характерні ознаки, динаміка і ритм, відштовхуючись від яких починаються пошуки декоративного рішення композиції. Виконання декоративно-площинної стилізації тематичного натюрморту при застосуванні прийомів максимального спрощення, узагальнення та схематизації зображення потребують від автора неабияких зусиль. Незважаючи на простоту, спрощені форми мають швидку дію, вони сприймаються миттєво, але й кожна помилка, випадковість та неточність стає виднішою. Творча імпровізація, стилізація академічного завдання відбуваються за рахунок цілого комплексу набутих навичок рисування та розумінню законів побудови реалістичного зображення, передбачених вивченням академічної дис-

ципліни «Рисунок». У вирішенні цієї задачі стануть в нагоді навички набуті при виконанні начерків з натури і з уяви та розуміння конструктивної будови форми. Тільки осмислений підхід до стилізованого зображення дає позитивний результат. Найбільш виразною стане та композиція, елементи якої не мають повторів і зайвих паралелей з картиною площиною, матимуть збалансовану трансформацію, не випадкову асиметричність, свій особистий ритм, характерну динаміку, що в комплексі відповідає за розвиток образної складової твору.

Першочерговою в художньої творчості може бути тільки художня мета. Заради неї, і тільки заради неї – не плутати з елементарними помилками і незнанням – можна знехтувати анатомічною точністю, яка може заважати цілісно сприймати образ. Звільнення від залежності й диктату «правильної» форми дозволяє отримати безліч варіантів форми художньої, тому що: «Ви розійшлися з зовнішньою стороною дійсності, порушили перспективу тощо, але наблизились до її внутрішнього змісту. Тут неминуча логічна розбіжність, неминучий нормальний конфлікт живописного зображення предмета з самим предметом. І якби не було цієї живописної розбіжності, Мистецтво втратило б всякий сенс» [2, 51].

Наукова новизна роботи полягає в розширенні уявлень про значення системної, індивідуальної, самостійної роботи студентів в засвоєнні академічного курсу «Рисунок». Дослідження еволюції реалістичного зображення, акцентування програмних задач в підготовці фахівців дизайну, що передбачають закладання основ розуміння понять «формалізація» та «стилізація натури» створюють передумови для творчого пошуку, сприяють втіленню авторської ідеї за допомогою аналітично-конструктивного способу мислення.

Висновки. Результатом системного, поетапного виконання самостійних завдань з рисунку є набуття «легкості» виконання, невимушеність і свобода технічної майстерності, засвоєння базових професійних прийомів, практичних навичок, вдосконалення фахових якостей майбутнього дизайнера, становлення його творчої особистості. Практичний досвід в пошуку цікавих та нетривіальних композиційних рішень стає вирішальним в створенні вдалої стилізованої композиції, сприяє розвитку уяви, стимулює розвиток творчого підходу до створення дієвого художнього образу та сприяє розвитку креативного, концептуального мислення, що є важливою складовою професійної підготовки дизайнерів. Виховання навичок самостійного світосприйняття, звички постійно працювати, вдосконалюючись у ремеслі, допомагають долати труднощі розвитку та сприяють росту гармонійної творчої особистості, що є основною ціллю сучасної національної художньо-мистецької освіти.

Література

1. Авсинян О. А. *Натура и рисование по представлению: учеб. пособие* / О. А. Авсинян. – М.: Из. искусство, 1985. – 151 с.
2. Богомазов О. *Живопис та елементи* / О. Богомазов. – К. : 1996. – 152 с.
3. Голубева О. Л. *Основы композиции* / О. Л. Голубева. – М. : Издательский дом «Искусство», 2004. – 117 с.
4. Кандинский В. *Точка и линия на плоскости* / В. Кандинский. – СПб.: Азбука, 2005. – 19 с.

5. Карлов Г. Рисование животных и птиц: учеб. пособие / Г. Карлов. – М.: «Ижица», 2002. – 224 с.
6. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: уч. пос. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2005. – 479 с.
7. Неизвестный Э. Об искусстве, литературе и философии / Э. Неизвестный. – М.: «Прогресс», 1992. – 240 с.
8. Пименов Ю. Необыкновенность обыкновенного / Ю. Пименов. – М.: «Искусство», 1964. – 352 с.
9. Роден О. Сборник статей о творчестве / О. Роден. – М.: Иностранная литература, 1960. – 128 с.
10. Сковронський В. Технологія живопису та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. / В. Сковронський. – К.: 2007.
11. Устин В. Б. Композиция в дизайне: учеб. пособие / В. Б. Устин. – М.: АСТ: Астрел, 2007. – 239 с.
12. Чистяков П. Письма, записные книжки, воспоминания / П. Чистяков. – М.: «Искусство», 1953. – 591 с.

References

1. Avsinian, O. (1985). Nature and drawing on presentation. Moscow: Izobrazitelnoe iskusstvo [in Russian].
2. Bogomazov, O. (1996). Painting and elements. Kyiv: [in Ukrainian].
3. Golubeva, O. (2004). Bases of composition. Moscow: Publishing house «Iskusstvo» [in Russian].
4. Kandiskiy, V. (2005). Point and line on a plane. St. Pitsburg: Azbuka [in Russian].
5. Karlov, H. (2002). Drawing of animals and birds. Moscow: «Izhica» [in Russian].
6. Li, N. (2005). Bases of educational academic picture. Moscow: Eksmo [in Russian].
7. Neizvestnyi, E. (1992). About an art, literature and philosophy. Moscow: «Progress» [in Russian].
8. Pimenov, Yu. (1964). Unusual thing usual. Moscow: Publishing house «Iskusstvo» [in Russian].
9. Roden, O. (1960). Collection of reasons about work. Moscow: Inostrannaia literatura [in Russian].
10. Skovronskiy, V. (2007). Technology of painting and decoratively-applied art. Kyiv: [in Ukrainian].
11. Ustin, V. (2007). Composition is in a design. Moscow: Astrel [in Russian].
12. Cistiakov, P. (1953). Letters, notebooks, remembrances. Moscow: Publishing house «Iskusstvo» [in Russian].